

Zaaknummer : 01167377
Ons Kenmerk : ODH1728748
Datum : 03-06-2026

Beschikking Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 19 augustus 2025 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag betreft het onderzoeken van een experimentele aanpak in het kader van actieve soortenbescherming waarmee woningbouwcorporaties kunnen werken om activiteiten te mogen uitvoeren aan bebouwing van hun woningbestand in de wijk Schiebroek te Rotterdam. De aanvraag is gedaan door de provincie Zuid-Holland. Dit project, genaamd BATMAN (Bouwen Accelereren door Toekomstgerichte Methode voor Aanpak Natuurinclusiviteit) loopt van 1 mei 2026 tot 1 juni 2031. De omgevingsvergunning is benodigd voor deze periode. De activiteiten die onder dit project vallen betreffen kort samengevat renovatie, sloop en nieuwbouw en andere onderhouds- en verduurzamingswerkzaamheden aan woningen en bijgebouwen in bezit van de woningcorporatie. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*) als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Besluit

Wij besluiten:

- I. deze omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan de provincie Zuid-Holland;
- II. de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- IV. dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf de dag van bekendmaking tot 1 juni 2031.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

1. Figuur 1 uit de Memo ‘Ecologisch onderzoek BATMAN Schiebroek, met afgebeeld de begrenzing van de wijk Schiebroek te Rotterdam en de onderverdeling in de vijf deelgebieden t.b.v. het ecologisch onderzoek.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Voorschriften voor de vergunninghouder

1. Deze omgevingsvergunning kan uitsluitend gebruikt worden door, door de vergunninghouder gemachtigde (rechts-)personen, zoals woningcorporaties (respectievelijk hun medewerkers) of in opdracht daarvan werkende externe ecologische adviesbureaus (respectievelijk hun medewerkers) en bij de vergunninghouder geregistreerde vrijwilligers. De vergunninghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze omgevingsvergunning. De in voorschrift 1 genoemde personen die een handeling verrichten waarvoor aanspraak op deze omgevingsvergunning wordt gemaakt, dienen van tevoren door de vergunninghouder gemachtigd en geregistreerd te zijn op een (digitale) lijst.

Een kopie van de actuele lijst met naam en registratienummer dient jaarlijks met het overzicht genoemd in voorschrift 6, te worden gestuurd aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
3. De vergunninghouder dient jaarlijks voor de 15de februari een overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden, waarvoor in het jaar daarvoor aanspraak op deze vergunning is gemaakt, te zenden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 2). Dit overzicht bevat tenminste de locatie van het plangebied, het type werkzaamheden en de betreffende soorten waarmee rekening is gehouden.
4. Het ecologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de memo 'Ecologisch onderzoek BATMAN Schiebroek' van 30 april 2026 voordat gestart kan worden met de werkzaamheden. Indien niet aan deze vereisten voldaan kan worden dient een alternatieve onderzoeksopzet te worden opgesteld, welke minimaal vier weken voorafgaand aan het gewijzigde onderzoek, ter goedkeuring, dient te worden voorgelegd bij de Omgevingsdienst Haaglanden, via vergunningen@odh.nl en onder vermelding van bovengenoemd zaaknummer.
5. Er wordt onder toezien van de vergunninghouder een ecologisch werkprotocol opgesteld in lijn met de opzet uit hoofdstuk 7 van de 'Toelichting aanvraag omgevingsvergunning BATMAN in Buytenwegh' van 17 augustus 2025, waarin de voorwaarden vermeld worden voor de mitigerende en compenserende maatregelen die gebruikers van deze omgevingsvergunning mogen hanteren. Dit ecologisch werkprotocol dient, voordat gestart kan worden met de werkzaamheden, ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Haaglanden, via vergunningen@odh.nl en onder vermelding van bovengenoemd zaaknummer. In dit werkprotocol dient minimaal te worden opgenomen:
 - a. hoe de potenties van de bebouwing voor beschermde soorten door de woningcorporaties kunnen worden vastgesteld;
 - b. de voorwaarden voor de mitigerende maatregelen voor vleermuizen, waaronder:
 - i) hoe buiten kwetsbare periodes gewerkt kan worden;
 - ii) de periodes waarin ongeschikt gemaakt mag worden voor de verschillende soorten;
 - iii) de methoden waarop ongeschikt gemaakt mag worden, waarbij:

- (1) voor vleermuizen exclusion flaps zijn toegestaan, deze dienen een minimale afmeting te hebben van 30 x 50 mm;
 - (2) het gebruik van materialen voor het ongeschikt maken waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of zichzelf aan kunnen verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim, is niet toegestaan;
 - (3) de maatregelen waarmee de bebouwing ongeschikt gemaakt wordt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan vier dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 10 graden en droog is met een windkracht van maximaal 3 Bft;
 - (4) na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in het de bebouwing uit te sluiten;
 - (5) bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op dat het controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober;
 - c. de voorwaarden voor de mitigerende maatregelen voor de huismus en de gierzwaluw, waaronder:
 - i) de periodes waarin ongeschikt gemaakt mag worden voor de huismus en de gierzwaluw;
 - d. de methoden waarop ongeschikt gemaakt mag worden, waarbij:
 - (1) indien sprake is van late vervolglegels in september, met het ongeschikt maken gewacht dient te worden totdat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer in gebruik is;
 - (2) tevens mag aanvullend op sub i het ongeschikt maken niet plaatsvinden in een koude periode, gedefinieerd als perioden van vijf opeenvolgende dagen waarvan drie of meer dagen met vorst;
 - (3) het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de eerste drie rijen dakpannen of door het plaatsen van weringsborstels of vogelschroot onder de eerste rij dakpannen;
 - (4) maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten; en
 - (5) na het bovenstaande controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
 - e. de voorwaarden voor de compenserende maatregelen, waaronder:
 - i) de minimale afmetingen van deze voorzieningen;
 - ii) de instructies over hoe deze voorzieningen geplaatst dienen te worden;
 - iii) hoeveel voorzieningen geplaatst dienen te worden (tijdelijk en permanent); en
 - iv) welke gewenningstijd voor de voorzieningen in acht genomen dient te worden.
6. De effectiviteit van de tijdelijk en permanente voorzieningen voor de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige (voorschrift 10). Hiervoor dient een monitoringsplan te worden opgesteld in lijn met de opzet uit hoofdstuk 7 van de 'Toelichting aanvraag omgevingsvergunning BATMAN in Buytenwegh' van 17 augustus 2025 en de e-mail van 18 december 2025. Dit monitoringsplan dient binnen één jaar na afgifte van deze omgevingsvergunning ter goedkeuring te worden voorgelegd bij de Omgevingsdienst Haaglanden, via vergunningen@odh.nl o.v.v. bovenstaand zaaknummer en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 2).

Voorschriften voor de gemachtigde(n)

7. De gebruiker van deze omgevingsvergunning dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

8. De gebruiker dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het nog op te stellen ecologisch werkprotocol (voorschrift 6).
9. Indien één of meerdere in het ecologisch werkprotocol bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dient er contact opgenomen te worden met de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid om te bepalen of er sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit.
10. De uitvoering van mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.
11. Er dient per project een plan van aanpak te worden opgesteld waarin wordt geduid hoe invulling wordt gegeven aan de mitigerende en compenserende maatregelen bij dit project. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de begeleidende ecologisch deskundige(n);
 - b. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;
 - c. de geplande mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
 - d. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
12. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
13. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol, het plan van aanpak en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
14. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
- voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen; en
 - voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheids termijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 2).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Zoals beschreven in het plan van aanpak voor het project “BATMAN” staat de provincie Zuid-Holland voor een grote opgave. Er wordt de komende jaren een hoop verwacht op het gebied van woningbouw en verduurzaming om alle doelstellingen te behalen. Bij deze ontwikkelingen krijgen initiatiefnemers vaak te maken met beschermde soorten. We delen een leefomgeving met verschillende soorten vleermuizen, vogels en daarnaast nog vele andere dier- en plantensoorten. Ze maken hun nesten in, op of aan bebouwing of verblijven in onze spouwmuren. Als dit het geval is dient een initiatiefnemer in het bezit te zijn van een omgevingsvergunning, voordat gestart mag worden met werkzaamheden die invloed hebben op deze soorten.

Dit systeem van soortenbescherming is passief. Op het moment dat er een ingreep wordt gepland dient natuur te worden meegenomen in de afwegingen. Er dient onderzoek plaats te vinden naar het eventueel voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten. Op het moment dat deze soorten worden aangetroffen dient een plan te worden geschreven waarin het effect van de werkzaamheden op de beschermde soorten en waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven. Er moet er aannemelijk worden gemaakt dat deze werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een in de wet genoemd belang. Er dienen alternatieven te worden overwogen van de werkzaamheden, de periode waarin deze worden uitgevoerd en de maatregelen die getroffen worden. Tot slot dient rekening te worden gehouden met de staat van instandhouding van de beschermde soort(en) en het effect daarop van de werkzaamheden. Deze zaken moeten worden aangeleverd bij een aanvraag om een omgevingsvergunning. Een proces wat in veel gevallen veel tijd kost.

De provincie Zuid-Holland is, vanuit een samenwerking met woningcorporaties en de Omgevingsdienst Haaglanden, op zoek naar een andere oplossing. Een proactieve aanpak waarbij verschillende stakeholders samenwerken om beschermde soorten in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Waarbij niet enkel wordt gefocust op het compenseren van één nest- of verblijfplaats, maar waar wordt gewerkt aan een weerbaar netwerk van nest- en verblijfplaatsen inclusief alle essentiële elementen die tezamen zorgen voor een goed leefgebied voor deze soorten. Het doel is om deze vernieuwde aanpak te testen, om daarmee een bijdrage te kunnen leveren aan de populatieversterking en versnelling van ruimtelijke ontwikkelingen.

Hiervoor wordt gewerkt met een collectieve financiering om zo het leefgebied en de essentiële functies die hierbij horen te realiseren, maar ook onderzoek naar beschermde soorten kan vanuit dit fonds gefinancierd worden. Maatregelen, die niet direct nodig zijn voor de voortgang van projecten, maar wel positief kunnen bijdragen voor één of meerdere plant- of diersoorten, worden vanuit dit fonds gefinancierd. Het fonds wordt opgezet in samenwerking met gemeenten, woningcorporaties, waterschappen, provincies, VvE's en andere stakeholders.

Op 19 februari 2026, met kenmerk ODH1669671, hebben we een vergelijkbare vergunning afgegeven voor de wijk Buytenwegh te Zoetermeer. De provincie Zuid-Holland is op zoek gegaan naar nog een tweede locatie, dat heeft ertoe geleid dat Schiebroek is gekozen als tweede ‘proeftuin’ voor dit project. Verderop in dit besluit wordt dit nog verder uiteengezet.

Relevante documenten

Bij de aanvraag hebben wij de volgende gegevens ontvangen die wij gebruikt hebben bij onze beoordeling:

- Plan van aanpak BATMAN in Schiebroek, Squarewise, 24 maart 2026 (ODH1725968);
- Ecologisch gebiedsplan Buytenwegh, Squarewise, kenmerk: 25010-02, 10 maart 2026 (ODH1725970).

Ambtshalve hebben wij de volgende gegevens betrokken bij onze beoordeling:

- Toelichting aanvraag omgevingsvergunning BATMAN in Buytenwegh, Squarewise & EcoHackers, 17 augustus 2025 (ODH1760885);
- E-mail provincie Zuid-Holland inzake monitoring BATMAN (ODH1760883).

Op 7 mei 2026 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen die wij gebruikt hebben bij onze beoordeling:

- Aanvraagformulier BATMAN Schiebroek, zoals aangeleverd op 7 mei 2026 (ODH1760597);
- Memo Ecologisch onderzoek BATMAN Schiebroek, EcoHackers, 30 april 2026 (ODH1760598);
- Memo Inschatting aantal verblijfplaatsen en nestlocaties Schiebroek, 7 mei 2026 (ODH1760599).

Procedure

Reguliere voorbereidingsprocedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officiële bekendmakingen.nl.

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft wel participatie plaatsgevonden. De activiteit is een verdere uitwerking van het soortenbeleid van de provincie Zuid-Holland, in de beleidskeuze soortenbescherming, vastgesteld door Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten op 8 maart 2023. Het soortenbeleid heeft een uitgebreid participatieproces doorlopen. Hierbij is ervoor gekozen om multisectoraal het gesprek aan te gaan voor de verkenning van de onderwerpen en het ophalen van de input voor het opstellen van de mogelijke beleidsrichtingen om deze ook scherp te kunnen definiëren en is er in een later stadium een monosectorale reeks gesprekken gevoerd om de diverse beleidsrichtingen af te wegen en te toetsen op maatschappelijk draagvlak.

Inwerkingtreding

Artikel 16.79, eerste lid, aanhef en onder a, van de Ow bepaalt dat een omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. In artikel 16.79, tweede lid, van de Ow staat dat in afwijking van het eerste lid het bevoegd gezag in de omgevingsvergunning bepaalt dat die in werking treedt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken sinds de dag van bekendmaking of terinzagelegging als naar zijn oordeel:

- a. Het verrichten van de activiteit die de omgevingsvergunning mogelijk maakt binnen die vier weken kan leiden tot een wijziging van een bestaande toestand die niet kan worden hersteld; en
- b. De regels over het verlenen van de omgevingsvergunning ertoe strekken die bestaande toestand te beschermen.

Onomkeerbare activiteiten vinden niet binnen vier weken na inwerkingtreding plaats. Daarom bepalen wij dat de omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag na de dag van bekendmaking of terinzagelegging.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De activiteit is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De activiteit is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning geldt voor de huismus en de gierzwaluw, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels welke beschermd zijn op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Paragraaf 11.2.2 van het Bal, met betrekking op de Vogelrichtlijn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor vogels een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus en de gierzwaluw.

De omgevingsvergunning geldt voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is ook opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Paragraaf 11.2.3 van het Bal, met betrekking op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor plant- en diersoorten een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- Het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Op grond van artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- Er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- De activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- De activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

Onderdeel van dit project is het uitvoeren van werkzaamheden aan bebouwing in het kader van verduurzaming en onderhoud in de wijk Schiebroek te Rotterdam. Voorbeelden van de voorgenomen werkzaamheden zijn als volgt:

- het vervangen van oude beglazing door dubbel glas;
- het isoleren van daken en gevels;
- het aanbrengen van zonnepanelen;
- het vervangen van traditionele verwarmingssystemen door warmtepompen;
- het verbeteren van de ventilatie om vocht en schimmelproblematiek tegen te gaan;
- het verwijderen van asbesthoudende materialen; en
- het slopen en nieuwbouwen (indien renovatie niet mogelijk is).

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit vindt voorafgaand een nulmeting plaats. Deze informatie wordt enkel gebruikt voor de evaluatie van dit experiment.

Op basis van de potentie(s) van de bebouwing in het plangebied wordt bepaald welke soorten verwacht worden bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden. Hierbij wordt een worstcase benadering gehanteerd, dus bij enige potentie wordt uitgegaan van de aanwezigheid van de beschermde soort(en). Deze analyse wordt uitgevoerd aan de hand van het nog op te stellen ecologisch werkprotocol (voorschrift 5). Daarmee zijn wij van mening dat, indien het protocol goed gevolgd wordt, voldoende zekerheid wordt gegeven dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis voldoende in kaart gebracht worden. Zoals verderop nader toegelicht vallen verblijfplaatsen die aantoonbaar van significant belang zijn voor de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in het plangebied, zoals massawinterverblijfplaatsen en kwetterplekken niet onder de huidige vergunning.

Indien de huismus en/of de gierzwaluw in het plangebied verwacht worden dient te worden ingeschat of met de geplande werkzaamheden nestplaats(en) verloren gaan en/of individuen van de soort(en) gestoord worden. En of deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder d, van het Bal.

Indien de gewone dwergvleermuis en/of de ruige dwergvleermuis verwacht worden, dient te worden ingeschat of met de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen verloren gaan en/of individuen van de soort(en) verstoord worden. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Belangenonderbouwing

Inleiding

De genoemde activiteiten worden uitgevoerd in het belang van onderzoek en onderwijs, zoals genoemd in de artikelen 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, sub 5 en artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, sub 4, van het Bkl.

Ten overvloede kan het project daarnaast bijdragen aan de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, sub 1, van het Bkl en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, sub 3, van het Bkl.

Toetsing van het belang 'onderzoek en onderwijs'

Inleiding

Voor een geslaagd beroep op het wettelijk belang 'onderzoek en onderwijs' moeten de volgende drie vragen beantwoord worden:

- Wat zijn de probleemstelling, onderzoeksvragen en doelen van het onderzoek?
- Wordt de potentiële impact op de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis gerechtvaardigd door de doelen van het onderzoek en de beantwoording van de probleemstelling en de onderzoeksvragen? En:
- Met de onderzoeksinspanning antwoord gegeven op de onderzoeksvragen?

Probleemstelling, onderzoeksvragen en kerndilemma's

Probleemstelling

De probleemstelling is:

“Hoe hebben de populatie van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zich ontwikkeld in de wijk Schiebroek te Rotterdam na het treffen van de maatregelen in het kader van de nieuwe aanpak.”

Onderzoeksvragen en belang

De hierboven genoemde probleemstelling is maar één van de vragen die beantwoord moet worden voor het creëren van een aanpak die actief bijdraagt aan het versterken van biodiversiteit en soortbescherming en tegelijkertijd voorspelbare en uitvoerbare processen biedt voor initiatiefnemers van ruimtelijke ingrepen en financiële middelen effectiever inzet.

Samengevat gaat het om het volgende:

- *“Hoe kan er collectief aan ecologische gebiedsdoelen worden gewerkt, zodat positieve resultaten voor zowel soortenbescherming als de woningbouwopgave kunnen worden behaald en aantoonbaar toepasbaar zijn?”*
- *“Hoe kan dit proces zodanig worden ingericht dat een voorwaardelijke vrijstelling, of andere vorm van juridische toestemming, mogelijk wordt gemaakt?”*
- *“Wat is de waarde en doeltreffendheid van de huidige onderzoeksmethodieken, en welke methodieken zijn geschikt om de nieuwe aanpak effectief te ondersteunen?”*
- *“Hoe dragen de inzichten uit dit project bij aan de verdere vormgeving, borging en opschaling van een nieuwe, gebiedsgerichte aanpak?”*
- *“(Hoe) kan een gebiedsfonds als tool worden ingezet voor het nemen van collectieve maatregelen? Wat zijn routes om het gebiedsfonds te vullen? Wie beheert dit fonds?”*
- *“Hoe kan via een provinciale voorwaardelijke vrijstelling en daaronder liggend programma de nieuwe aanpak juridisch standhouden?”*
- *“Op basis van welke beoordelingssystematiek wordt bepaald of de activiteiten in het gebied in aanmerking komen voor een voorwaardelijke vrijstelling?”*

Kerndilemma's

Voor het slagen van deze nieuwe aanpak moeten wel eerst drie kerndilemma's overwonnen worden:

- **Versnelling van ruimtelijke ontwikkelingen:** hoe kunnen ruimtelijke ontwikkelingen sneller en efficiënter worden uitgevoerd zonder dat dit een negatief effect heeft op populaties van beschermde soorten?
- **Populatiebehoud:** hoe blijven leefgebieden van soorten behouden en worden deze waar mogelijk versterkt, leidend tot gunstige effecten op de staat van instandhouding (Svl) van flora en fauna?
- **Naleving van wet- en regelgeving:** hoe kunnen passende oplossingen op dilemma 1 en 2 niet alleen effectief zijn, maar ook voldoen aan de wettelijke eisen, zoals vastgelegd in de Omgevingswet?

Doelen van het project: een andere aanpak voor vergunningverlening in het kader van flora- en fauna-activiteiten

Beschrijving van de doelen van project

Dit project draait om de vraag of met een andere aanpak tijd, energie en geld bespaard kan worden tijdens de vergunningprocedure en tegelijkertijd de staat van instandhouding van de betreffende beschermde diersoorten gewaarborgd, of zelfs verbeterd, kan worden door het bespaarde geld te gebruiken om het leefgebied van deze soorten te verbeteren in de wijk. In het kader van deze nieuwe aanpak hebben versteende tuinen en parkeerplaatsen plaatsgemaakt voor meer groen, huizen en gebouwen bieden onderdak aan vogels en vleermuizen, en de buurt is omgeven door bloeiende daken en wateropvangsystemen.

Daarbij kent het project de volgende ambities:

I. Ambities voor soortenbescherming

- Soorten die normaal in stedelijke gebieden voorkomen, zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, gierzwaluw en huismus, bevinden zich op regionaal niveau in een gunstige staat van instandhouding;
- Andere soorten, zoals bijvoorbeeld de gewone grootoorvleermuis, egel, rugstreeppad en waterspitsmuis, vinden een plek in stedelijke wijken, afhankelijk van lokale omstandigheden;
- De focus op het individuele dier is verlegd naar de focus op het beschermen en versterken van populaties en het leefgebied van deze soorten;
- Een aanpak die uitgaat van omgevingswaarden, waardoor maatregelen aangepast zijn op de doelstellingen die passen bij het gebied;
- Verschuiving van de inspanning van een individueel initiatief (passieve soortenbescherming gerelateerd aan projecten), naar een collectief initiatief (actieve soortenbescherming gerelateerd aan gebieden);
- Ecosysteemdiensten zijn versterkt en geïntegreerd in het ontwerp van de wijk.

II. Ambities voor processen

- Een voorspelbaarder proces, doordat als initiatiefnemer je vooraf weet wat je moet doen om ruimtelijke ingrepen door te laten gaan;
- Er zijn geen project specifieke vergunningen i.r.t. soortenbescherming meer nodig voor de meest gangbare ruimtelijke ontwikkelingen, zoals verduurzaming en nieuwbouw.
- Ecologisch onderzoek niet langer projectmatig uitgevoerd maar op basis van kennisbehoeften, om de staat van instandhouding van soorten te borgen en te monitoren. De provincie inventariseert kritische soorten en functies (bijv. laatvlieger, meervleermuis en kraamkolonies).
- Verschuiving van kosten: door minder kosten aan ecologisch onderzoek kunnen budgetten effectiever worden ingezet voor de versterking van diersoortpopulaties.
- Verminderde inzet van de omgevingsdienst en ecologische adviesbureaus. Zij kunnen zich meer richten op de kwetsbare soorten en functies.
- Er vindt proactieve controle en handhaving plaats door de omgevingsdienst, wat zorgt voor continuïteit en borging van het systeem.
- Natuurinclusieve maatregelen zijn volledig geïntegreerd en gemakkelijk toepasbaar in werkprocessen, waardoor ze toegankelijker worden voor de diverse sectoren (bouw, gebiedsontwikkeling, ...)."

Beoordeling van de doelen van het project

Het primaire doel van het project bestaat uit het onderzoeken in hoeverre de gunstige staat van de instandhouding van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis gewaarborgd wordt door middel

van de nieuwe werkwijze bij projecten. De resultaten van dit onderzoek kunnen dan vergeleken worden met de resultaten van de huidige aanpak.

Schets van de huidige aanpak voor het waarborgen van de gunstige staat van instandhouding

De huidige aanpak is gericht op het in kaart brengen van beschermde nest- en verblijfplaatsen en deze te compenseren wanneer deze verloren gaan. Hier gaan ook de financiële middelen naartoe. Daardoor worden er financiële middelen gestoken in onderzoek naar nesten en verblijven die weliswaar wettelijk beschermd zijn, maar niet noodzakelijk zijn voor het behoud van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in een woonwijk. Verder worden er met de huidige aanpak weinig maatregelen getroffen om het leefgebied van de hierboven genoemde soorten te verbeteren. Daardoor is de kans ook klein dat onder de huidige aanpak de staat van instandhouding in een woonwijk van deze soorten zal verbeteren.

Nadelen van de huidige aanpak m.b.t. de staat van instandhouding van beschermde soorten en noodzaak experiment met nieuwe aanpak

De vraag is of de hierboven genoemde soorten met de huidige aanpak het beste af zijn. Kunnen de financiële middelen die momenteel gebruikt worden voor het precies in kaart brengen van alle beschermde verblijfplaatsen en het compenseren van de verblijfplaatsen die verloren gaan, niet beter ingezet worden om het leefgebied van de hierboven genoemde soorten te verbeteren? Hierdoor ontstaat immers de mogelijkheid voor het verbeteren van de staat van instandhouding van de hierboven genoemde soorten. Het antwoord op deze vraag komen we pas te weten wanneer er geëxperimenteerd wordt met een andere manier van werken en hierdoor bestaat er een duidelijke noodzaak om te experimenteren met de nieuwe aanpak.

Daarbij komt dat er in de huidige aanpak beperkt ruimte is om onderzoek te doen om kennisleemtes met betrekking tot de hierboven genoemde soorten te vullen. Wanneer er gemonitord wordt, wordt gekeken of de compenserende voorzieningen functioneren en effectief zijn. Maar na de uitvoering van het vergunde project wordt er verder niet onderzocht hoe de staat van instandhouding van de hierboven genoemde soorten verbeterd kan worden. Daarentegen wordt in de nieuwe aanpak voortdurend onderzocht hoe het leefgebied van de hierboven genoemde soorten verbeterd kan worden in de woonwijk. Ook hierdoor bestaat er een duidelijke noodzaak om te experimenteren met de nieuwe aanpak.

Belang nieuwe aanpak in het kader van artikel 16 Habitatrichtlijn (richtlijn 92/43/EEG)

Het waarborgen van de gunstige staat van instandhouding door een combinatie van maatregelen voor het leefgebied en monitoring van dit leefgebied komt overigens redelijk overeen met de rol die de Europese Commissie schetst voor soortenactieplannen bij de toepassing van artikel 16 Habitatrichtlijn.² Maar de Europese Commissie stelt wel een aantal voorwaarden om een dergelijk plan in te zetten voor het waarborgen van de gunstige staat van instandhouding: "(...) *Op basis van de beste beschikbare informatie en degelijke wetenschappelijke beoordelingen en monitoringsystemen kan in de plannen voor de instandhouding en het beheer van soorten een samenhangende reeks maatregelen worden vastgesteld die moeten worden uitgevoerd en gemonitord om ervoor te zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populatie wordt bereikt of behouden. Alleen in deze omstandigheden kunnen de plannen voor de instandhouding en het beheer van soorten een geschikt kader vormen voor het toestaan van afwijkingen, hetgeen op zijn beurt kan helpen de procedure voor het toekennen van elke specifieke afwijking te vereenvoudigen, mits ook aan alle voorwaarden van artikel 16 is voldaan.* (...)” (cursivering en onderstreping zelf aangebracht.)³

² Mededeling van de Europese Commissie, 'Richtsnoeren inzake de strikte bescherming van diersoorten van communautair belang uit hoofde van de habitatrichtlijn'. Paragraaf 3.3.1, pp

³ Mededeling van de Europese Commissie, 'Richtsnoeren inzake de strikte bescherming van diersoorten van communautair belang uit hoofde van de habitatrichtlijn'. Paragraaf 3.3.1, p. 77.

Uit deze passage blijkt dat het kernidee achter nieuwe aanpak volledig past in het kader van de toepassing van artikel 16 van de Habitatrictlijn. Wel gelden als voorwaarden dat de maatregelen een samenhangend pakket vormen en dat gemonitord gaan worden. Het gebiedsplan dat momenteel wordt opgesteld, zal voor de samenhang van de maatregelen zorgen. En dit plan wordt continu bijgewerkt om te zorgen dat deze samenhang behouden blijft. Daarnaast zal in het kader van de nieuwe aanpak de staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in de woonwijk Schiebroek gemonitord worden. Daarbij zal onderzoek gedaan worden naar verschillende componenten van de hierboven genoemde soorten in deze wijk. Vanwege het voorgaande voldoet de nieuwe aanpak aan de hierboven genoemde voorwaarden van de Europese Commissie. Wij komen dan ook tot de conclusie dat ook de uitvoering van de nieuwe aanpak past in de toepassing van artikel 16 van de Habitatrictlijn.

De huidige aanpak past ook in de toepassing van artikel 16 van de Habitatrictlijn, maar het spreekt voor zich dat in het kader van deze toepassing er wordt gekozen voor de aanpak die de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten het beste weet te borgen. Zonder te experimenteren met de nieuwe aanpak komen we niet te weten of de gunstige staat van instandhouding op een andere manier geborgd kan worden. Hierdoor bestaat er eveneens een noodzaak om te experimenteren met een nieuwe aanpak.

Conclusie m.b.t. het onderzoek en onderwijs

De nieuwe aanpak is niet gericht op beschermde verblijfplaatsen die aantoonbaar van significant belang zijn voor de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in het plangebied, zoals massawinterverblijfplaatsen en kwetterplekken. Deze zullen dan ook behouden blijven. De impact van nieuwe aanpak op de hierboven genoemde soorten zal dan naar verwachting ook beperkt zijn. Daarbij is er zelfs een gerede kans dat deze soorten zullen profiteren van de nieuwe aanpak. Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van de nieuwe aanpak en de beantwoording van de daarbij behorende onderzoeksvragen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Volksgezondheid en openbare veiligheid

Een deel van de ingrepen die zal plaatsvinden onder deze vergunning zijn de ruimtelijke ingrepen die wij tevens zien in onze reguliere aanvragen om een omgevingsvergunning. Deze werkzaamheden lopen uiteen van renovatie in het kader van verduurzaming tot sloop en nieuwbouw, waar de bebouwing niet langer voldoet aan de minimale eisen die worden gesteld aan een woning en waarbij enkel door een grootschalige renovatie, met evenzoveel negatieve effecten voor de beschermde soorten, in dezelfde kwaliteit kan worden hersteld.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Klimaatverandering heeft negatieve effecten op volksgezondheid en de openbare veiligheid. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot openbaar belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart.

Deze ontwikkelingen kunnen worden vergund onder het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten).

Conclusie wettelijk belang

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Voorafgaand is door het projectteam van experts, de betrokken initiatiefnemers en de provincie nagedacht over de opzet van dit experiment. Daarin zijn verschillende onderzoeksvragen en hierbij behorende onderzoeksmethodes overwogen. Voor de overgebleven onderzoeksvragen is de beschreven onderzoeksmethode de best passende.

Overigens wanneer de woningen in Schiebroek onder de huidige aanpak verduurzaamd en/of gerenoveerd zou worden, dan zouden er ook beschermde nest- en verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis verloren gaan.

Locatie

Het experiment past bij de wijk Schiebroek te Rotterdam, aangezien de betrokken beschermde soorten voorkomen binnen de wijk. Er een groot aandeel van de bebouwing in de wijk in bezit is van woningcorporaties en dat er voor deze bebouwing een duidelijke opgave is voor onder andere verduurzaming. De woningcorporaties hebben zich daarnaast middels een intentieovereenkomst gebonden aan dit project en de vereisten hiervan. Overigens zullen de gevolgen voor de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis niet significant verschillen als het experiment met de nieuwe aanpak in een andere woonwijk wordt toegepast.

Inrichting en werkzaamheden

De werkzaamheden worden uitgevoerd conform een nog op te stellen ecologisch werkprotocol. Voorschrift 4 bij deze omgevingsvergunning geeft de randvoorwaarden weer waaraan dit werkprotocol moet voldoen. Dit werkprotocol dient voordat gestart kan worden met de werkzaamheden, ter goedkeuring, aan ons te worden voorgelegd.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare periode(n) van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soort(en) te verminderen.

Conclusie

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten. Op basis van expert judgement en de ervaringen bij het onderzoek in de wijk Buytenwegh is een verwachting opgesteld van het aantal verblijfplaatsen en nestlocaties in de wijk Schiebroek. Hierbij is een ruime inschatting gemaakt, de verwachting is dat het daadwerkelijke aantal nest- en verblijfplaatsen lager zal zijn. De nulmeting moet nog plaatsvinden, de resultaten van dit onderzoek worden met ons gedeeld, voordat gestart kan worden met de werkzaamheden. Deze aanpak verschilt met de gebruikelijke aanpak, maar gezien het experimentele karakter en de tussentijdse controles achten wij deze aanpak voor deze specifieke situatie afdoende.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Rotterdam. De broedpopulatie van de provincie Zuid-Holland wordt geschat op 49.200 – 82.000 individuen, wat neerkomt op zo'n 8% van de Nederlandse broedpopulatie⁴. Hoewel de staat van instandhouding van de huismus in Nederland als zeer ongunstig wordt beoordeeld is in Zuid-Holland de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering waargenomen op basis van het Meetnet Broedvogels. Het verlies van groen als gevolg van verstedelijking wordt als grootste oorzaak van de achteruitgang gezien. Geschat wordt dat door de geplande werkzaamheden maximaal 58 nesten van de huismus verloren gaan.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Rotterdam. De broedpopulatie van de provincie Zuid-Holland wordt geschat op 6480 – 10.080 individuen, wat neerkomt op zo'n 14% van de Nederlandse broedpopulatie⁵. De staat van instandhouding van de gierzwaluw in Nederland wordt als gunstig beoordeeld, ook al mist een beoordeling op het gebied van de populatie. De 'nieuwe' manier van bouwen van de afgelopen decennia heeft ervoor gezorgd dat onze bebouwing minder geschikt is als potentiële nestplaats voor de gierzwaluw. Geschat wordt dat door de geplande werkzaamheden maximaal 29 nesten van de gierzwaluw verloren gaan.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Rotterdam. Binnen de Nederland wordt het aantal gewone dwergvleermuizen geschat op 200.000 – 300.000 individuen. Voor de ruige dwergvleermuis is een dergelijke schatting niet bekend. Geschat wordt dat door de geplande werkzaamheden maximaal 16 kraamverblijfplaatsen en 35 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en 76 paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren gaan.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen getroffen door de initiatiefnemers.

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan nesten van de huismus verloren. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt aan de hand van het, nog op te stellen gebiedsplan, te worden gekeken hoe voorzieningen gerealiseerd kunnen worden ter compensatie van eventuele nesten binnen het plangebied. Daarnaast wordt ook gekeken hoe de ontwikkeling kan aansluiten bij de bestaande groen- en blauwstructuren binnen de wijk. En waar aanvullende kansen liggen om het leefgebied en de daarbij behorende functies toe te voegen en waar mogelijk te versterken. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat en wordt het bestaande leefgebied met de, voor de huismus essentiële functies, versterkt en of uitgebreid.

Buiten de kwetsbare broedperiode wordt geschikte bebouwing ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd conform de daarvoor opgenomen methode(n) uit het ecologisch werkprotocol (voorschrift 4). Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12).

⁴ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15910/?prov=ZH>

⁵ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7950/?prov=ZH>

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden gaan nesten van de gierzwaluw verloren. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt aan de hand van het, nog op te stellen gebiedsplan, te worden gekeken hoe voorzieningen gerealiseerd kunnen worden ter compensatie van eventuele nesten binnen het plangebied. Daarnaast wordt ook gekeken hoe de ontwikkeling kan aansluiten bij de bestaande groen- en blauwstructuren binnen de wijk. En waar aanvullende kansen liggen om het leefgebied en de daarbij behorende functies toe te voegen en waar mogelijk te versterken. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat en wordt daarnaast het bestaande leefgebied met de, voor de gierzwaluw essentiële functies, versterkt en of uitgebreid.

Indien niet buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw gewerkt kan worden dient geschikte bebouwing buiten de broedperiode ongeschikt gemaakt te worden om te voorkomen dat gierzwaluwen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd conform de daarvoor opgenomen methode(n) uit het ecologisch werkprotocol (voorschrift 4). Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12).

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en zomer- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt aan de hand van het, nog op te stellen gebiedsplan, gekeken hoe voorzieningen gerealiseerd kunnen worden ter compensatie van eventuele verblijfplaatsen binnen het plangebied. Daarnaast wordt ook gekeken hoe de ontwikkeling kan aansluiten bij de bestaande groen- en blauwstructuren binnen de wijk. En waar aanvullende kansen liggen om het leefgebied en de daarbij behorende functies toe te voegen en waar mogelijk te versterken. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat en wordt daarnaast het bestaande leefgebied met essentiële functies voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis versterkt en of uitgebreid.

Buiten de kwetsbare periode wordt geschikte bebouwing ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd conform de daarvoor opgenomen methode(n) uit het ecologisch werkprotocol (voorschrift 4).

Voorschriften

In deze beschikking zijn algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Om het effect van dit experiment te kunnen meten dient een overzicht te worden bijgehouden als bedoeld in voorschrift 4.

Voorafgaand aan het werken met deze omgevingsvergunning dient een ecologische nulmeting te worden gedaan zoals hierboven en in de memo 'Ecologisch onderzoek BATMAN Schiebroek' van 30 april 2026 is omschreven. Deze nulmeting is nodig ter verificatie van de aantalsinschatting die is gedaan. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 5.

Bij het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden dient gewerkt te worden conform het nog op te stellen ecologisch werkprotocol. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 6. Hiermee wordt geborgd dat zorgvuldig gewerkt wordt en dat voldoende rekening gehouden wordt met de beschermde soorten die aanwezig zijn in de wijk. Hieraan

hebben wij minimale voorwaarden verboden, zoals omschreven in dit voorschrift die de rode draad vormen voor dit protocol.

Daarnaast geldt voor de gemachtigden die werken conform deze vergunning dat zij een eigen plan van aanpak opstellen per project, waarbij duidelijk omschreven wordt hoe het ecologisch werkprotocol gevolgd wordt en welke keuzes gemaakt zijn ten behoeve van de beschermde soorten. De voorwaarden hiervoor zijn vastgelegd in voorschrift 12. Indien uit deze analyse blijkt dat de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden conform de voorwaarden uit de omgevingsvergunning en het ecologisch werkprotocol of als andere, dan de in deze omgevingsvergunning genoemde soorten of functies voor deze soorten, worden getroffen door de werkzaamheden dient een separate omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

Om het effect van deze aanpak op de populaties van de beschermde soorten te toetsen dient een plan voor de monitoring te worden opgesteld. In de aangeleverde gegevens is al een voorzet gedaan voor de invulling van deze monitoring, hetgeen is vastgelegd in voorschrift 7.

Door de voorgenomen maatregelen, in combinatie met de aanscherping daarvan in de voorschriften is het aannemelijk dat de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Cumulatie

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij ook onderzocht of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. In de omgeving van het plangebied gelden acht ontheffing(en) en omgevingsvergunning(en), die betrekking hebben op dezelfde lokale populaties van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Het gaat om de beschikkingen met kenmerk: ODH-2020-00025758, ODH1492507, ODH1504617, ODH1465700, ODH1479944, ODH1302021 en ODH1168468. In deze beschikkingen zijn ten aanzien van deze soorten voldoende mitigerende en compenserende maatregelen getroffen. Gelet op de compenserende maatregelen en het beperkte effect van deze al verleende beschikkingen op lokaal niveau is geen sprake van cumulatieve effecten op de staat van instandhouding van dezelfde lokale populaties.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf de dag waarop vier weken verstreken zijn na de dag van bekendmaking en is geldig tot 1 januari 2031.

Appendices

Appendix 1:

Figuur 1 uit de Memo 'Ecologisch onderzoek BATMAN Schiebroek, met afgebeeld de begrenzing van de wijk Schiebroek te Rotterdam en de onderverdeling in de vijf deelgebieden t.b.v. het ecologisch onderzoek.